

Πρεβεζάνικα Χρονικά

Αρ. 47-48 (2011)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 47-48 (2011)

Οδυσσέας Θ. Μπέτσος (1930-2011) Σύντομο
βιογραφικό και επιλογή εργογραφίας

Michael Stork

doi: [10.12681/prch.28560](https://doi.org/10.12681/prch.28560)

Copyright © 2021, Michael Stork

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Stork, M. (2021). Οδυσσέας Θ. Μπέτσος (1930-2011) Σύντομο βιογραφικό και επιλογή εργογραφίας. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, (47-48), 08-14. <https://doi.org/10.12681/prch.28560>

*Οδυσσέας Θ. Μπέτσος
(Φωτογραφία Νίκου Δ. Καράμπελα, 2008)*

Michael STORK

Οδυσσέας Θ. Μπέτσος (1930-2011)

Σύντομο βιογραφικό και επιλογή εργογραφίας

Γεννημένος στο Θεσπρωτικό το 1930 ο Οδυσσέας Θ. Μπέτσος μαθήτευσε στο Δημοτικό Σχολείο και το Γυμνάσιο Θεσπρωτικού και φοίτησε αργότερα στην Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων από όπου αποφοίτησε το 1951. Υπηρέτησε ως δάσκαλος σε διάφορα δημοτικά σχολεία της ευρύτερης περιοχής της Πρέβεζας. Αφού ολοκλήρωσε τη μετεκπαίδευσή του στη Μετεκπαίδευση Διδασκάλων του Πανεπιστημίου Αθηνών, δίδαξε ως τα τέλη του 1986 ως δάσκαλος και διευθυντής σε διάφορα δημοτικά σχολεία του Δήμου Πρέβεζας και υπηρέτησε στο Γραφείο της Νομαρχιακής Επιθεώρησης Δημοτικής Εκπαίδευσης Πρέβεζας.¹ Μετά τη συνταξιοδότησή του αφιερώθηκε εξ ολοκλήρου στο συγγραφικό του έργο.

Ακούραστος, ο Οδυσσέας Μπέτσος δημοσίευσε μελετήματα ποικίλων θεμάτων για το Θεσπρωτικό, την περιοχή της Λάκκας Σουλίου και την ευρύτερη περιοχή της Πρέβεζας. Τα δημοσιεύματά του είναι χρήσιμα εργαλεία για κάθε ερευνητή. Ιδιαίτερα για το Θεσπρωτικό (Λέλοβα) οι μονογραφίες του αποτελούν ανυπέρβλητο σημείο αναφοράς. Κατ' επανάληψη μελετούσε θέματα της τοπικής ιστορίας της Πρέβεζας και της ιστορίας της εκπαίδευσης του νομού μας.²

Η σημαντικότητα του συγγραφικού έργου του Οδυσσέα Μπέτσου δεν έχει αναγνωριστεί ακόμα στο σύνολό του. Πρέπει να θεωρηθεί ως ένα από τα σημαντικότερα έργα για ολόκληρη την περιοχή της Πρέβεζας, του οποίου η σπουδαιότητα και έκταση μπορεί, ίσως, να συγκριθεί μόνο με τον ογκόλιθο της τοπικής πρεβεζάνικης ιστοριογραφίας, τον Ηλία Βασιλά.³ Μια πρώτη καταγραφή των δημοσιευμάτων του Μπέτσου μετράει 8 μονογραφίες, 33 άρ-

¹ ΜΠΕΤΣΟΣ 2006, 244· ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ 2011.

² Η τελευταία μονογραφία του για την ιστορία της Θεοφανείου Σχολής της Πρέβεζας θα εκδοθεί από το Ίδρυμα *Ακτία Νικόπολις*.

³ Πρβλ. ΒΑΣΙΛΑΣ 2012.

θρα δημοσιευμένα σε περιοδικά και 154 άρθρα σε εφημερίδες.⁴ Η βιβλιογραφία-εργογραφία αυτή βασίστηκε σε χειρόγραφη καταγραφή του ιδίου του Οδ. Μπέτσου,⁵ παρουσιάζει, ωστόσο, λάθη και ελλείψεις και καθιστά επιτακτική ανάγκη τη συστηματική και βιβλιογραφικά ορθή καταγραφή του συνολικού συγγραφικού έργου του.⁶

Ο Οδυσσέας Μπέτσος υπήρξε μέλος της πρώτης Συντακτικής Επιτροπής της παρούσας περιοδικής έκδοσης, των *Πρεβεζάνικων Χρονικών*, την οποία από το 1978 και στα 30 περίπου χρόνια της ύπαρξής της εμπλούτιζε τακτικά με πληθώρα άρθρων για ιστορικά και λαογραφικά θέματα της Πρέβεζας και της ευρύτερης περιοχής.⁷

Ο Οδυσσέας Μπέτσος πέθανε στις 11 Φεβρουαρίου 2011 στον γενέθλιο τόπο του, το Θεσπρωτικό.

Βιβλιογραφία – Πηγές

- ΒΑΣΙΛΑΣ Η.Β., 2012, *Απαντα*, Πρέβεζα
 ΙΔΡΥΜΑ ΑΚΤΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΙΣ, Ψηφιακός Κατάλογος Βιβλιοθήκης Ιδρύματος
 Ακτία Νικόπολις, Πρέβεζα
 ΚΑΡΑΜΠΕΛΑΣ Ν.Δ., 2009, *Πρεβεζάνικα Χρονικά. 30 χρόνια (1978-2008)*,
Πρεβεζάνικα Χρονικά 45-46, 319-345
 ΜΠΕΤΣΟΣ Ο., 2006, *Η κρατική εκπαίδευση στο χώρο της μητροπόλεως Πρέβε-
 ζας τη δεκαετία 1914/15-1924/25*, Πρέβεζα
 ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Τ., 2008, *Οι ... Μολυβοσπρώχτες μας. Ένας χρήσιμος, διαρ-
 κώς ανοιχτός κατάλογος*, Α' μέρος, Πρέβεζα
 ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Τ., 2011, Οδυσσέας Θ. Μπέτσος (1930-11.2.2011), *Εν Νι-
 κολιτσίω* 29, 23

⁴ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ 2008, 12-20.

⁵ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ 2008, 12.

⁶ Βρίσκομαι στη διερεύνηση και καταγραφή μιας αναλυτικής εργογραφίας του Οδυσσέα Μπέτσου, μέρος της οποίας δημοσιεύεται στο παρόν άρθρο.

⁷ Συνολικά 16 άρθρα του με 261 σελίδες δημοσιεύτηκαν σε 23 τεύχη των *Πρεβεζάνικων Χρονικών* (συμπεριλαμβανομένου και του παρόντος τεύχους), φτάνοντας στην τέταρτη θέση των κυριότερων αρθρογράφων του περιοδικού σε αριθμό δημοσιευμένων άρθρων και στην τέταρτη θέση, επίσης, σε έκταση άρθρων, βλ. ΚΑΡΑΜΠΕΛΑΣ 2009, 322-323 και 334.

*Εργογραφία (Επιλογή)*⁸

- 1963 Πόθεν τον όνομα «Σούλι», *Δωδωναίον Φως* 7, 345-346
- 1964 *Λαογραφική συλλογή εκ της περιοχής Φαναρίου (Αχέροντος) νομού Πρεβέζης*, Λαογραφικό Αρχείο Ακαδημίας Αθηνών, αριθ. χειρογράφου 2876/1964, στο: http://www.preveza.gr/cultureportal/images/stories/AKADIMIA_ATHINON/laogr_arχειo2876.pdf
- 1964 Το επαναστατικό κίνημα των κατοίκων Φαναρίου κατά τους Βαλκανικούς πολέμους, *Δωδωναίον Φως* 8, 408-411
- 1975 *Λέλοβα (το σημερινόν Θεσπρωτικόν) και η κάτω Λάκκα Σούλι. Η ιστορία της περιόδου της Τουρκοκρατίας των εξ εγγράφων πηγών*, Πρέβεζα
- 1978 *Λέλοβα (το σημερινόν Θεσπρωτικόν) και η κάτω Λάκκα Σούλι. Η ιστορία της περιόδου της Τουρκοκρατίας των εξ εγγράφων πηγών, τ. Β', Μέρος Γ': Η εκκλησία εις την ζωήν της περιοχής*, Αθήνα
- 1978 Η Κάτω Λάκκα Σούλι στην επανάσταση του '21. Η εξέγερση των χωριών της κάτω Λάκκας Σουλίου, μάχες στα Λέλοβα κατά των Τούρκων και χαλασμός των χωριών της Λάκκας το καλοκαίρι του 1822, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 1, 27-33
- 1978 Η Κάτω Λάκκα Σούλι στην επανάσταση του '21, μέρος 2^ο: Η εξέγερση των χωριών της κάτω Λάκκας Σουλίου και οι πολεμικές συγκρούσεις Τούρκων και επαναστατών για την κατοχήν των Λελόβων, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 2, 36-51
- 1980 Περασμένα... αλλ' όχι ξεχασμένα: Εύθυμες ιστορίες απ' τη ζωή των προγόνων μας, *Λακκιώτικοι Καιροί*, φ. 21, 5.2.1980, 3· φ. 26, 20.4.1980, 4· φ. 27, 5.5.1980, 3· φ. 28, 20.5.1980, 3· φ. 29, 5.6.1980, 3· φ. 36, 20.9.1980, 3
- 1984 Το ρολόϊ της Πρέβεζας, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 2 (β' έκδ.), 65-68
- 1985 Το 21 και η Πρέβεζα. Έγγραφα και γραπτές θυμίσεις, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 5, 27-41
- 1985-1986 Συμβολή στην ιστορία των μοναστηριών της Πρέβεζας, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 7, 55-69· 9, 37-54
- 1987-1988 Ο Άγιος Κωνσταντίνος της Πρεβέζης, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 14, 48-53· 15, 53-57· 16, 47-60· 17, 51-63· 18, 53-64· 19-20, 71-85
- 1990 Ιωάννης Παχούμης, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 23, 157-167
- 1992 *Θεσπρωτικό (π. Λέλοβα). Από τις παλιές Αποκριές του*, Πρέβεζα

⁸ Κορμός της παρούσας εργογραφίας υπήρξε η χειρόγραφη καταγραφή του ίδιου του Οδυσσέα Μπέτσου, όπως δημοσιεύτηκε στον χρησιμότερο κατάλογο του ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ 2008, 12-20, καθώς και ο ψηφιακός κατάλογος της βιβλιοθήκης του Ιδρύματος *Ακτία Νικόπολις*, βλ. ΙΑΝ. Ευχαριστίες οφείλω στο Ίδρυμα *Ακτία Νικόπολις* και τον πρόεδρό του, κ. Νίκο Δ. Καράμπελα, για τη φιλοξενία και βοήθειά του στη βιβλιογραφική μου έρευνα.

- 1993 Επανεγκατάσταση Πρεβεζάνων στην πατρίδα τους το 1718, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 29-30, 67-72
- 1995 Δαπάνες του Θεοφανείου Κληροδοτήματος για τους άπορους και καλούς μαθητές της Θεοφανείου Σχολής, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 31-32, 33-43
- 1995 Λευκωσία ή Νικοσία Κύπρου. Μια πόλη χωρισμένη στα δύο με τη βία των όπλων, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 337, 22.-23.7.1995, 5
- 1995 Η τύχη των αφύλακτων μνημείων μας, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 361, 31.8.1995, 6
- 1995 Ο Ελληνικός τύπος και η απελευθέρωση της Πρέβεζας, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 397, 20.10.1995, 1, 5
- 1995 Η Ελλάδα πρέπει κι άλλα να ζητήσει από τη Γερμανία, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 429, 5.12.1995, 5
- 1996 Το μεγαλείο τριών μανάδων (στα χρόνια τ' Αλή πασά), *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 498, 19.3.1996, 4· φ. 499, 20.3.1996, 4· φ. 500, 21.3.1996, 4· φ. 501, 22.3.1996, 4
- 1996 Μια αποικία της Ήλιδας στο Καστρί Λάκκας και το εκεί μοναστήρι «Καστρί» ή «Παναγίας» (Σχόλια για όσα έγραψε ο κ. Σωτ. Δάκαρης κι όσα παρέλειψε), *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 524, 30.4.1996, 5· φ. 525, 1.5.1996, 5· φ. 526, 3.5.1996, 5· φ. 527, 4.-5.5.1996, 4· φ. 528, 7.5.1996, 4· φ. 529, 8.5.1996, 4· φ. 530, 9.5.1996, 4-5
- 1996 Η ληστεία της Πέτρας κι η λαϊκή μούσα της περιοχής, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 554, 13.6.1996, 4· φ. 555, 14.6.1996, 4· φ. 556, 15.-16.6.1996, 4· φ. 557, 18.6.1996, 4· φ. 558, 19.6.1996, 4
- 1996 Ο Ελληνικός τύπος και η απελευθέρωση της Πρέβεζας, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 637, 15.10.1996, 5· φ. 638, 16.10.1996, 5· φ. 639, 17.10.1996, 5· φ. 640, 18.10.1996, 5
- 1996 Το Εικοσιένα και η Πρέβεζα. Μέρος δεύτερο (Μία πράξη νοταρίου της Πρέβεζας, σχετικά με το κούρσεμα δύο καϊκιών της από επαναστάτες), *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 33, 31-34
- 1997 Η «Παναγία» του Θεσπρωτικού. Αφιέρωμα στα 200 χρόνια της, Πρέβεζα
- 1997 Ο Θεόδωρος Απ. Βαρζέλης και το κληροδοτήμά του, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 34-35, 27-46
- 1997 Ιωάννης Γενοβέλης (Πρεβεζάνος αγωνιστής του 1821), *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 742, 25.3.1997, 4-5, 7
- 1997 Στη μνήμη του «Στράτο Γιάννου», *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 836, 19.8.1997, 4· φ. 837, 20.8.1997, 6· φ. 838, 21.8.1997, 4· φ. 839, 22.8.1997, 4· φ. 840, 23.-24.8.1997, 4· φ. 841, 26.8.1997, 4
- 1997 Ο Ελληνικός τύπος και η απελευθέρωση της Πρέβεζας (Σχετικό με το γιορτασμό της πρώτης επετείου της), *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 880, 18.-19.10.1997, 4· φ. 881, 21.10.1997, 4

- 1997 Χαράλαμπος Ανδρέου, του Ανδρέα (Νεκρολογία), *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 888, 1.-2.11.1997, 4-5
- 1997 Χωρογραφία κάτω Λάκκας Σουλίου στη διαδρομή του χρόνου και ιδιαίτερα του λόφου Καστρί, στο: Ν.Δ. Καράμπελας (Επιμ.), *Ιστορικά Μνημεία της Λάκκας Σούλι*, Πρέβεζα, 49-84
- 1997-1998 Το ΕΔΕΣ επιτίθεται κατά των Γερμανών του Λούρου τον Ιούλιο του '44, *Εθνική Αντίσταση*, φ. 439, Νοέμβριος-Δεκέμβριος 1997, 4· φ. 440, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 1998, 4· φ. 441, Μάρτιος-Απρίλιος 1998, 4
- 1998 Από το παιδομάζωμα των Τούρκων. Μια σχετικά παράδοση του χωριού Άσσου της Πρέβεζας, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 982, 24.3.1998, 5· φ. 983, 25.3.1998, 5
- 1998 Το 24 Σύνταγμα ΕΔΕΣ χτυπά τις Γερμανικές φρουρές παραμονές της απόβασης των Συμμάχων στην Νορμανδία, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 1049, 1.7.1998, 4· φ. 1050, 2.7.1998, 4-5· φ. 1051, 3.7.1998, 4-5· φ. 1052, 4.-5.7.1998, 4· φ. 1053, 7.7.1998, 4-5· φ. 1054, 8.7.1998, 4-5· φ. 1055, 9.7.1998, 4
- 1998 Οι πρώτες βουλευτικές εκλογές μετά την απελευθέρωση της Πρέβεζας, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 1126, 21.10.1998, 4· φ. 1127, 22.10.1998, 4· φ. 1128, 23.10.1998, 4· φ. 1129, 24.-25.10.1998, 4· φ. 1130, 27.10.1998, 4· φ. 1131, 28.10.1998, 4· φ. 1132, 30.10.1998, 4· φ. 1133, 31.10.-1.11.1998, 4· φ. 1134, 3.11.1998, 4· φ. 1135, 4.11.1998, 4
- 1998 Πρωτοχρονιά των παιδικών μου χρόνων, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 1175, 31.12.1998, 3-4, 14-16
- 1999 Θεοφάνειος Σχολή: Ι. Ευεργέτες και δωρητές της. Α. Ευεργέτες: α) Κωνσταντίνος Χρ. Κολοβός, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 36, 87-97
- 1999 Ο Χαλάστρας (Μια παράδοση, π' αναφέρεται στα προ του 1821 χρόνια της υπόδουλης πατρίδας μας), *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 1228, 20.-21.3.1999, 5· φ. 1229, 23.3.1999, 5· 1230, 24.3.1999, 4
- 1999 Λοχίας που έπεσε το 1941 στο οχυρό Ρούπελ, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 1378, 28.10.1999, 4, 8
- 1999 Η ιστορική διαδρομή των χερσαίων μεταφορών (στο χώρο του Νομού Πρέβεζας), *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 1403, 3.12.1999, 8-9
- 2000 Για το όνομα της περιοχής Δήμου Θεσπρωτικού, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 1495, 18.4.2000, 9
- 2000 Αν είναι μία ή δύο οι Λάκκες Σουλίου του Ν. Πρέβεζας, *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 1580, 26-27.8.2000, 4· φ. 1581, 29.8.2000, 4· φ. 1582, 30.8.2000, 4· φ. 1583, 31.8.2000, 4
- 2001 Θεοφάνειος Σχολή: Ευεργέτες και δωρητές. Α. Ευεργέτες, β) Θεόδωρος Τσιντώσης και η σύζυγός του Αικατερίνη, το γένος Καρναβάλλη, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 37-38, 39-44

- 2001 Ο χορός της Αγάπης. Από τα έθιμα της Λαμπρής του Θεσπρωτικού, στο: Χορωδία Ελληνικού Παραδοσιακού Δημοτικού Τραγουδιού Θεσπρωτικού «Λαμποβίτισσα», *Τα Λαμπριάτικα τραγούδια όπως τραγουδιούνται στα Λέλοβα από τα παλιά χρόνια μέχρι σήμερα*, Θεσπρωτικό, 33-43
- 2001 Φώτος Μπόμπορης, αγωνιστής του 1821, από την Κρανιά (Η δράση του κι ο ηρωικός θάνατός του στο Μεσολόγγι), *Βήμα της Πρέβεζας*, φ. 1722, 23.3.2001, 9· φ. 1723, 24-25.3.2001, 9
- 2003 Αλή Πασάς και Πρέβεζα, κατά την πρώτη και δεύτερη κατάκτησή της (από πληροφορίες πράξεων των τότε συμβολαιογράφων της), *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 39-40, 51-63
- 2005 Η εκπαίδευση των αρρένων μαθητών στο Θεσπρωτικό τα χρόνια της Τουρκοκρατίας, *Λελοβίτικος Νόστος* 1, 12-13
- 2005 Θεσπρωτικό Πρεβέζης. Στον Αη Θανάση ένα κεράκι, *Αστρο Ναύπακτος*, φ. 56, 28-29
- 2005 Ο Άδης της Αχερουσίας λίμνης και το Νεκρομαντείο του, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 41-42, 189-204
- 2005 Φώτος Μπόμπορης. Ένας αγωνιστής του '21 από την Κρανιά, *Ηπειρωτών Κοινόν* 1, 111-118
- 2006 Η «κούλια» του αγά Λελόβων και τα μυστικά της, *Λελοβίτικος Νόστος* 4, 12-13
- 2006 *Η κρατική εκπαίδευση στο χώρο της μητροπόλεως Πρέβεζας τη δεκαετία 1914/15-1924/25*, Πρέβεζα
- 2007 Από την τουρκοκρατία της Πρέβεζας. Η σήμανση των χριστιανικών ναών της, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 43-44, 265-270
- 2008 Για όσους Λελοβίτες (Θεσπρωτικιώτες) χάθηκαν στη Μ. Ασία, *Λελοβίτικος Νόστος* 12, 9
- 2008 *Δρόμοι και μέσα επικοινωνίας των χωριών της Λάκκας Σουλίου [και άλλα κείμενα]*, Πρέβεζα
- 2008 *Η Ιστορία του Θεσπρωτικού. Όπως προκύπτει από τις προσπάθειές του για απόκτηση νερού*, Πρέβεζα
- 2008 *Το ιστορικό του διδακτηρίου του Δημοτικού Σχολείου Θεσπρωτικού*, Πρέβεζα
- 2009 Διάλογος για την ονομασία «Λέλοβα», *Λελοβίτικος Νόστος* 17, 16-20
- 2009 Μνήμες από τον πόλεμο του 40. Για τα δύο τελευταία θύματά του, *Εν Νικολιτσίω*, φ. 21, 18-20
- 2011 Η συλλογική πολιτική και πολιτιστική κίνηση στην Πρέβεζα την περίοδο 1908-1912, *Πρεβεζάνικα Χρονικά* 47-48, 207-227
- *Η Θεοφάνειος Σχολή της Πρέβεζας*, Πρέβεζα (υπό έκδοση)